

Силабус
навчальної дисципліни
«Світові моделі та стандарти підготовки фахівців до соціально-педагогічної роботи»
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма: Соціальна педагогіка
Спеціальність: 231 Соціальна робота
Галузь знань: 23 Соціальна робота
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Викладач (і)	Гуренко Ольга Іванівна, д. пед. н., професор кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fdso/structure-fdso/kaf-social-pedagogy/composition-kaf-social-pedagogy/gurenko/
Контактний тел.	
E-mail викладача:	hurenkoolga75@gmail.com
Графік консультацій	Щовівторка з 13.00 до 14.00 (очно (м.Запоріжжя, вул.Жуковського, 66, ауд. 49)/дистанційно – на платформі Zoom)

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
Денна	3/90	12	12	66	Залік
Заочна		-	-	-	

Семестр: весняний, II

Мова навчання: українська

Ключові слова: соціальний педагог, соціальний працівник, соціальна політика, соціальна робота

Мета курсу: сформувати у студентів систему знань про моделі та освітні стандарти підготовки майбутніх соціальних працівників та соціальних педагогів до професійної діяльності; розкрити особливості ЄПВО; сформувати вміння аналізувати та систематизувати науково-дидактичний матеріал.

Предмет курсу: світові моделі та стандарти підготовки фахівців до соціальної та соціально-педагогічної роботи.

Компетентності та програмні результати навчання:

№ з/п	Компетентності	Програмні результати навчання
1.	ЗК-4 Здатність спілкуватися іноземною мовою	ПР-3 Застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою, як усно, так і письмово.
2.	СК-11 Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.	ПР-10 Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

Зміст курсу:

Тема 1. Зв'язок соціальної політики й соціальної роботи

Взаємозв'язок соціальної роботи та соціальної політики держави. Соціальна сфера. Мета соціальної політики. Предмет соціальної роботи. Соціальна ситуація.

Світові моделі соціальної політики. Класифікація моделей соціальної політики: соціал-демократична, консервативна, ліберальна, корпоративістська, католицька, рудиментарна. Беверіджська та бісмарківська моделі соціальної політики.

Модель соціальної політики в Україні. Основні характеристики нової моделі соціальної політики України. Основні завдання соціальної політики в Україні.

Тема 2. Міжнародний досвід професійної підготовки фахівців до соціально-педагогічної роботи: загальний огляд

Інституційний підхід до підготовки фахівців соціальної сфери за кордоном. Міжнародна асоціація шкіл соціальної роботи. Латиноамериканська та Африканська асоціації навчання соціальній роботі. Міжнародна асоціація соціальних працівників та Комісія з соціальної роботи Ради Європи. Групи країн за типом підготовки. Спільність для усіх країн базових засад навчання соціальної роботи, які визначаються цілями, змістом та функціями професійної діяльності, а також специфічними рисами соціальної освіти: гуманістичною спрямованістю, універсальністю та консервативністю. Етичний кодекс Міжнародної асоціації соціальних працівників.

Моделі практичного навчання соціальних працівників та соціальних педагогів за кордоном. Моделі практичного навчання соціальних працівників за Ш. Рамою і Р. Сарр: особистісного росту і розвитку, «Учнівська» модель, управлінська, модель структурованого навчання. Рівні та ступені соціальної освіти: ступінь партнера, ступінь бакалавра соціальної роботи, ступінь магістра соціальної роботи, ступінь доктора соціальної роботи.

Сфери діяльності та зайнятості соціальних працівників та соціальних педагогів за кордоном. Соціальна робота загального профілю та спеціалізована соціальна робота.

Тема 3. Моделі та стандарти підготовки фахівців до соціально-педагогічної роботи в країнах Європи

Моделі підготовки соціальних працівників в окремих країнах Західної Європи: Велика Британія; Франція; Німеччина.

Моделі підготовки соціальних працівників в університетах Скандинавських країн: Данія; Норвегія; Швеція.

Практична підготовка соціальних працівників в окремих країнах Євросоюзу: Польща; Чехія; Болгарія.
Європейські студії.

Тема 4. Моделі та стандарти підготовки фахівців до соціально-педагогічної роботи в окремих країнах світу

Перші програми підготовки соціальних працівників у США. Перша шеститижнева літня програма навчання «Нью-Йоркська школа прикладної філантропії, заснована М. Річмонд. Школа соціального адміністрування при Чикагському університеті. Багаторівневий характер системи підготовки у США: ступені бакалавра, магістра, доктора соціальної роботи.

Основні рівні практики в сферах соціальної роботи Канади – соціальна робота з особами з інвалідністю та сім'ями, соціальна робота з групами, соціальна робота з громадами, соціальна політика. Ступенева система професійної освіти соціальних працівників в університетах Канади: переддипломне, дипломне та післядипломне навчання фахівців; здобуття ступеня бакалавра, магістра, доктора філософії; одержання відповідних дипломів і сертифікатів. Характерна ознака професійної підготовки соціальних працівників – рання спеціалізація та інтегративний підхід, який поєднує науковий пошук і практичні аспекти соціальної роботи.

Професійна підготовка соціальних працівників освітнього ступеня бакалавр у Школах соціальної роботи Австралії.

Методи навчання:

Словесні: проблемний виклад лекції, бесіда, дискусія, мозковий штурм тощо.

Наочні: спостереження, показ і обговорення навчальної презентації, навчальних фільмів, реклами тощо.

Практичні: вправи, метод проєктів, розв'язування професійно зорієнтованих ситуацій, ділова гра, тренінг тощо.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Навчальний курс складається з лекційних, семінарських занять, самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Заохочується висловлювання власної точки зору, творчий підхід до виконання передбачених програмою курсу завдань. Обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності.

Лекційні заняття передбачають ведення письмового (електронного) конспекту. Підготовка до семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань за темою, спираючись на перелік рекомендованої літератури та самостійний пошук джерел для отримання необхідної інформації, з подальшим їх обговоренням у форматі дискусій, мозкових штурмів тощо. Відпрацювання пропущених семінарських занять є обов'язковим, здійснюється у форматі очного або дистанційного (на платформі Zoom) спілкування викладача зі здобувачем (не пізніше, ніж через тиждень з моменту проведення заняття та згідно графіку консультацій).

Підготовка завдань самостійної та індивідуально-дослідної роботи здійснюється у письмовому або електронному (розміщення файлів на платформі Moodle) вигляді та передбачає усне обговорення питань протягом семінарського заняття з теми або під час індивідуальної/групової консультації. Роботи, які виконано не в повному обсязі або оформлено без дотримання вимог, повертаються здобувачеві на доопрацювання. Повторно здати роботу на перевірку необхідно не пізніше, ніж через тиждень після проведення заняття з відповідної теми (письмово/в електронному вигляді на платформі Moodle).

Підсумком опанування курсу є підготовка та презентація мікро-дослідження (проєкту) «Підготовка фахівців соціальної сфери до професійної роботи у (країна на вибір)».

Увага! Під час опанування курсу не допускається використання матеріалів країни-агресора.

В умовах дистанційного навчання лекційні, семінарські заняття проводитимуться в онлайн-режимі у визначений розкладом час. Самостійні та індивідуально-дослідні роботи надсилаються на оцінювання через систему Moodle у визначений політикою курсу термін. Консультації здобувачів проводитимуться згідно з визначеним графіком.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (ноутбук, мультимедійне обладнання); програмне (Microsoft Office (Power Point, Word), Zoom, Moodle, репозитарій); наочність (мультимедійні презентації, навчальні фільми).

Система оцінювання та вимоги:

Поточне оцінювання				Захист мікро-дослідження (проєкту)	Семестровий контроль
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4		
15	15	15	15	40	100

№ з/п	Види робіт за темами	Бали рейтингу
1	Тема 1.	
1.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години) або доповнення на семінарському занятті	0 – 5
1.2.	Виконання практичних завдань до семінарських занять	0 - 10
1.3.	Виконання ІНДЗ	0 - 10
Максимум за тему 1		15 балів
Тема 2		
2.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години) або доповнення на семінарському занятті	0 – 5
2.2.	Виконання практичних завдань до семінарських занять	0 - 10
2.3.	Виконання ІНДЗ	0 - 10
Максимум за тему 2		15 балів
Тема 3		
3.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години) або доповнення на семінарському занятті	0 – 5
3.2.	Виконання практичних завдань до семінарських занять	0 - 10
3.3.	Виконання ІНДЗ	0 - 10
Максимум за тему 3		15 балів
Тема 4		
4.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години) або доповнення на семінарському занятті	0 – 5
4.2.	Виконання практичних завдань до семінарських занять	0 - 10
4.3.	Виконання ІНДЗ	0 - 10
Максимум за тему 4		15 балів
Загалом		60 балів

Система нарахування балів за мікро-дослідження (проєкту)

№ з/п	Елементи проєкту	Бали рейтингу
1	Оригінальна ідея (наукове підґрунтя, практичне значення)	0 – 10
2	Авторський підхід до візуалізації проєкту	0 – 10

3	Естетичність	0 – 5
4	Наявні всі елементи	0 – 5
5	Повнота розкриття ідеї	0 – 5
6	Презентація та захист проєкту	0 – 5
Загалом		40 балів

Презентація і захист проєкту відбувається публічно. Оцінювання проєкту здійснюється всіма присутніми. Оцінка за проєкт – це середнє арифметичне всіх оцінок, округлена до цілого.

Під час опанування ОК у межах поточного контролю здобувачі вищої освіти можуть набрати максимальну кількість балів – 60. За виконання й презентацію мікро-дослідження (проєкту) – 40 балів. Загальний бал за семестровий контроль складається з балів поточного контролю та за мікро-дослідження.

Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ЄКТС	
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
0-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Trends 2018. Learning and teaching in the European Higher Education Area /By Michael Gaebel & Therese Zhang: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/338403379_Trends_2018_Learning_and_Teaching_in_the_European_Higher_Education_Area
2. Baecher L. Study Abroad for Pre- and In-Service Teachers Transformative Learning on a Global Scale / Laura Baecher: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.routledge.com/Study-Abroad-for-Pre--and-In-Service-Teachers-Transformative-Learning-on/Baecher/p/book/9780367435714>
3. The Teaching Excellence and Student Outcomes Framework (TEF) / A short guide to the awards : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.officeforstudents.org.uk/advice-and-guidance/teaching/about-the-tef/>
4. Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання/ пер. з англ. Національного експерта з реформування вищої освіти Програми Еразмус+, д-ра техн. наук, проф. Ю.М. Рашкевича. – Київ: ТОВ «Поліграф плюс», 2016. – 80 с.
5. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). – К.: CS Ltd., 2015. – 32 р. (Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти)
6. Richardson P. Study abroad teacher education programme: student perspectives on professional and personal development / Paula Richardson. University of Sheffield School of

Education : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://educatorsabroad.org/eacontent/articles/267.pdf>

7. ROME MINISTERIAL COMMUNIQUÉ | 19 November 2020 / Римське Комюніке / 19 листопада 2020 р. / English version with translation into Ukrainian language : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://erasmusplus.org.ua/novyny/3131-bologna-conference-in-rome-19-nov-2020.html>

8. Захарчук К. М. Особливості фахової підготовки соціальних працівників у Сполучених Штатах Америки та проблеми української освітньої практики : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Znpkhist/2010_2/10zkmuop.pdf

9. Кубіцький С.О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах / С.О. Кубіцький: Навч. посіб. – 3-тє вид. доп. і перероб. – К.: Міленіум, 2015. – 300 с.

10. Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка» зі спеціальності 231 Соціальна робота для другого (магістерського) рівня вищої освіти : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/06/231_Sotsialna-robota.pdf

11. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота для другого (магістерського) рівня вищої освіти : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/06/231-sotsialna-robota-magistr.pdf>

12. Шевчук П. І. Соціальна політика. Л. : Світ, 2015. 400 с.

Додаткові

1. Буяшенко В. В. Моделі трактовки соціальної роботи та державні освітні стандарти вищої освіти : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Phd/2012_16/6_bu.pdf

2. Галатир І. А. Зміст і організація практичної підготовки фахівців вищої кваліфікації у галузі соціальної педагогіки і соціальної роботи у деяких країнах Європи : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Znpkhist/2010_2/10giadke.pdf

3. Грیشнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносина : підручник / О. А. Грیشнова. - 3-тє вид., випр. і допов. - К. : Т-во «Знання» КОО, 2007. 559 с.

4. Гуренко О. І. Полікультурна освіта майбутніх соціальних педагогів : теоретико-методичний аспект : [монографія] / О. І. Гуренко. – Бердянськ. :Видавець Ткачук О.В., 2014. – 588 с.

5. Кривоконь Н. І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Чернігів : ЧДТУ, 2012. 319 с.

6. Ковчина, І. М. Сучасні технології соціальної роботи за рубежем : навч.метод. посібник / І. М. Ковчина. – К., 2001. – 95 с.

7. Козубовський, В. В. Соціальний захист неповнолітніх у Великій Британії (порівняльний аналіз) / В. В. Козубовський. – Ужгород : УжНУ, 2004. – 129 с.

8. Логвиненко Т. О. Проблеми модернізації підготовки соціальних працівників у скандинавських країнах: сучасні тенденції : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N122/N122p077-081.pdf

9. Олійник Г. М. Теоретичні засади професійної підготовки соціальних педагогів : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ped/2011_21/olijnuk.pdf

10. Лещук Г. Підготовка соціальних працівників у Франції та Україні: порівняльний аналіз : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ped/2009/www17/Leshuk.pdf>
11. Пришляк О. Ю. Професійна підготовка соціальних педагогів у вищих навчальних закладах Німеччини: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1493/1/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D1%88%D0%BB%D1%8F%D0%BA%20%D0%9E.%20%D0%AE..pdf>
12. Пришляк, О. Ю. Змістовий компонент професійної підготовки соціальних педагогів у Німеччині / О. Пришляк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка. – 2007. – № 1. – С. 39–44.
13. Пришляк, О. Ю. Соціальна політика і соціальна педагогіка у Німеччині / О. Ю. Пришляк // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2007. – Вип. 47. – С. 177–181.
14. Семигіна Т. В. Моделі соціальної політики економічно розвинутих країн: історія та сучасний розвиток : автореф. дис. ... канд. політ. наук : спец. : 23.00.01 теорія та історія політичної науки / Семигіна Т. В. - К., 2007. - 20 с.
15. Соціальні технології: світовий досвід та тенденції розвитку в Україні : монографія / [за ред. В. В. Барабаша]. – Херсон : Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2008. – 340 с.
16. Тименко В. М. Тенденції розвитку європейської системи професійної освіти соціальних працівників : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Sptp/2012_1/14.pdf
17. Україна як соціальна держава: гасло для політичної конкуренції чи шлях до солідаризації суспільства? / О. М. Пищуліна, С. І. Лавриненко, Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка / за заг. ред. Є. Воротіна. - К. : НІСД, 2008. - 42 с.
18. Управління соціальним та гуманітарним розвитком : навч. посіб. / авт. кол. : В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, Е. М. Лібанова та ін. ; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського : у 2 ч. - К. : НАДУ, 2009. - Ч. 1. 456 с.

Дисертації

1. Віннікова Л. В. Система підготовки соціальних працівників у вищих навчальних закладах США : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.05 “Соціальна педагогіка” / Лариса Вячеславівна Віннікова; Луганський НПУ ім. Т. Шевченка. – Луганськ, 2003. – 217 с.
2. Гайдук Н. П. Професійна підготовка соціальних працівників до здійснення посередництва (на матеріалах США і Канади): дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / Ніна Михайлівна Гайдук; Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. – Київ, 2005. – 264 с.
3. Гуренко О.І. Теоретичні і методичні засади полікультурної освіти майбутніх соціальних педагогів: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти” / Ольга іванівна Гуренко; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Київ, 2015. – 568 с.
4. Загайко О. В. Підготовка працівників соціальних служб для середніх, загальноосвітніх навчальних закладів Великої Британії: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.01 “Загальна педагогіка й історія педагогіки” / Олена Володимирівна Загайко; Харківський НПУ ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2008. – 263 с.

5. Кулікова А. Є. Підготовка соціальних працівників до роботи з дітьми та молоддю у вищих навчальних закладах Швеції : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.05 “Соціальна педагогіка” / Анастасія Євгенівна Кулікова ; Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ, 2009. – 20 с.

6. Лещук Г. В. Система професійної підготовки фахівців соціальної сфери у Франції : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 “Теорія та методика професійної освіти” / Галина Василівна Лещук ; ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2009. – 20 с.

7. Мельничук І. М. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних технологій у вищих навчальних закладах [Текст]: дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. пед. наук: 13.00.04 “Теорія та методика професійної освіти”: захищена 29.09.2011 / І.М. Мельничук ; Тернопільський національний економічний унт.; наук. консультант Л.М. Романишина. – Тернопіль, 2011. – 585 с.

8. Микитенко Н. О. Професійна підготовка соціальних працівників в університетах Канади: . дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 “Теорія та методика професійної освіти” / Наталія Олександрівна Микитенко; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2006. – 224 с.

9. Ольхович О. В. Підготовка соціальних працівників до роботи з біженцями у вищих навчальних закладах США і Канади: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 “Теорія та методика професійної освіти” / Оксана Володимирівна Ольхович; ТНПУ ім.Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2008. – 223 с.

10. Пічкарь О. П. Система підготовки фахівців соціальної роботи і Великій Британії: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 “Теорія та методика професійної освіти” / Олена Павлівна Пічкарь; Тернопільський держ. пед. ун-т В. Гнатюка. – Тернопіль, 2002. – 213 с.

11. Собчак Н. М. Зміст і форми професійної підготовки соціальних працівників у системі неперервної освіти США : . дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 “Теорія та методика професійної освіти” / Собчак Надія Мирославівна ; ТДПУ ім. Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2004. – 351 с.

Інтернет-ресурси

<http://edu.bdpu.org>

<https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/Palagnyuk.-2016.-Sotsialna-robota-v-zarubizhnih-krayinah..pdf>

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/367/1/%D0%97%D0%90%D0%A0%D0%A3%D0%91%D0%86%D0%96%D0%9D%D0%98%D0%99%20%D0%86%20%D0%92%D0%86%D0%A2%D0%A7%D0%98%D0%97%D0%9D%D0%AF%D0%9D%D0%98%D0%99%20%D0%94%D0%9E%D0%A1%D0%92%D0%86%D0%94%20%D0%9F%D0%86%D0%94%D0%93%D0%9E%D0%A2%D0%9E%D0%92%D0%9A%D0%98%20%D0%9C%D0%90%D0%99%D0%91%D0%A3%D0%A2%D0%9D%D0%86%D0%A5.pdf>

[http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2018/N1-2\(37-38\)/syommd.PDF](http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2018/N1-2(37-38)/syommd.PDF)

https://www.researchgate.net/publication/318694247_Analysis_of_the_educational_and_professional_programs_of_training_of_specialists_in_the_specialty_231_social_work/fulltext/5977f4c445851570a1b31e6e/Analysis-of-the-educational-and-professional-programs-of-training-of-specialists-in-the-specialty-231-social-work.pdf